

JIŘÍ VYSLOUŽIL

ZAHÁJENÍ KONFERENCE

Spectabilis soudruhu děkane, vážení kolegové, milí studenti, vážení hosté!

Bezprostřední podnět k uspořádání naší jednodenní konference o zakladateli univerzitní hudební vědy na Moravě, profesoru dr. Vladimíru Helfertovi, dalo 30. výročí obnovení naší státní samostatnosti, které je — žel — spjato i se smutnou událostí: v prvních dnech míru, svobody a radostného vykročení do nového života dotrpěl po věznění v nacistických koncentračních táborech a káznících člověk i vědec, jehož díla dnes krátce vzpomeneme. V tuto neděli, 18. května 1975, tomu bude třicet let.

Nemůžeme proto tohoto data nevzpomenout s pohnutím i s pomyšlením nad tím, co všechno by ještě Vladimír Helfert vykonal, kdyby mu bylo dopřáno žít a tvořit pro naši společnost, její vědu, hudbu a kulturu. Vladimír Helfert byl násilnou zvlí odvečen na podzim roku 1939 z budovy naší filozofické fakulty, jejíž hudebně-vědecký seminář založil a vybudoval, a více se na své pracoviště již nikdy nevrátil. Nedokončeny nebo jenom ve skicách zůstaly některé vědecké projekty Helfertovy, k nimž se hodlal vrátit.

Přesto všechno se přičí hovořit o Helfertových vědeckých, kulturně-politických, organizačních i učitelských aktivitách jako o torzu. Možná, že jsou to právě Helfertova velká historiografická monografická torza o Smetanovi, o Jiřím Bendovi, o Janáčkově, i řada myšlenek a skic z oblasti systematické hudební vědy — najdeme je v jeho slovníkových heslech, v předmluvách i v doslovecích, v neuveřejněných přednáškách apod. —, jež stále inspirují a provokují při promyšlení současných teoretických i gnozeologických zásad naší vědecké disciplíny.

Tento stálý elektrizující účín Helfertových idejí dokazuje pravou životnost a aktuálnost jeho díla. Význam těchto idejí přesáhl již dávno hranici Helfertova univerzálního působíště a přerostl i jeho vlastní žáky. Helfertovu dílu jsme však stále ještě hodně dlužni: v ediční politice, v kritickém rozvíjení metodologie, kterou Helfert vytvořil, i v dokončení těch některých prací a projektů, které svým obecným významem přesahují hranici Helfertova nejosobitějšího lidského a vědeckého vyznání. Naše jednodenní pracovní konference chce připomenout i tyto dluhy dílu a odkazu učence

a člověka, který společně se Zdeňkem Nejedlým a Otakarem Zichem vytvořil epochu české moderní muzikologie a uměnovědy. Posunul její gnozeologické obzory a metodologickou výzbroj směrem k marxistické teorii umění.